Australian Government | Australian Charities and Not-for-profits Commission

NA ACNC KEI NA ITAVI NI ISOQOSOQO VEIVUKEI (CHARITY).

Na Australian Charities and Not-for-profits Commission, yacana tale ga na ACNC, e ilawalawa dauvakatulewa isoqosoqo veivuke. Keitou na vakadeitaka nira na muria na isoqosoqo veivukei na kena lawa, ka mera kila na ka e dodonu mera kila mera qarava vinaka nodra itavi.

Na Inaki ni kena lawa me qarauni me bau cici vakavinaka na isoqosoqo veivukei – me qaravi vakavinaka. Kena ibalebale me vagolei na ilavo me vaka na kena Inaki, o ira na vagolei kina na veivuke mera na taqomaki, me kune totolo na leqa, me dede na bula ni isoqosoqo, ka me nuitaki vei ira na cau se veivuke kina.

Keitou dau vakadonuya tale ga na isoqosoqo veivukei me volai vakamatanitu ena ACNC. Ni volaivakamatanitu, ena rawa ni mamada na lawa kei na vakacavacava, me tokoni kina na veika e qarava. Na ACNC e dau vakau ivola kerekere ni vakacavacava ina Australian Tax Office (ATO) me qai lewa kevaka me vagalalataki na ivakacavacava ni isoqosoqo veivuke.

E qarava tale ga na ACNC na ‘ACNC Charity Register’, e tiko ena internet qai sega ni saumi tiko kina na yacadra kece na isoqosoqo veivukei e Ostrelia.

Na Charity Register e tu kina na itukutuku bibi ni isoqosoqo veivukei, wili kina na sala mera tarai kina, itavi e qaravi, o cei so e vukei, o cei so e cicivaka, kei na kedra itukutuku vakailavo.

Ni bera nida cau se bolea meda cakacaka ena dua na isoqosoqo ni veivukei, e vinaka meda raica na Charity Register me vakadeitaki se sa volai tu ena ACNC.

Ke dua na isoqosoqo veivuke e volai kina, o rawa ni nuidei ni veika o cautaka e sa gole dina tiko ena dua na isoqosoqo e veivukei.

Na isoqosoqo e volai ena Register ena rawa kina vei ira na lewenivanua mera kila na itukutuku matailalai ni isoqosoqo mera vakadinadinataka kina ni veiqaravi vakadodonu.

E rauta ni vicavata na milioni era vaqaqara ena Charity Register e veiyabaki, koya gona e bibi sara kina me donu ka dau vakavoutaki na itukutuku ni isoqosoqo veivukei.

Era vakayagataka na lewei Ostrelia na Charity Register mera vakadeitaka kina ni dina na isoqosoqo, ni bera nira lewa mera cau kina vakailavo se bole mera cakacaka kina se veitokoni.

Na itavi ni iSoqosoqo Veivukei:

E tiko eso na lawa bibi mera muria na isoqosoqo veivukei mera volai tiko ga ena ACNC.

E okati kina na nodra qarauna ni veika kece era cakava e tokona na inaki ni nodra veivukei. Na kena inaki ya na vu ni kena tauyavu, me vaka nodra veivuke vei ira na lewenivanua. Me dau vakauta ina ACNC na itukutuku bibi eso, me vaka ni lesi e dua na lewe ni matabose, se veisau na sala ni veitaratara. E lavaki vei ira na isoqosoqo veivukei me vakaivolataki na ka kece, me vaka na itukutuku vakailavo kei na itukutuku ni veiqaravi. E rawa ni volai na itukutuku ena dua tale na vosa, ia me rawarawa ni vakadewataki vakavalagi ke gadrevi.

Na isoqosoqo veivukei me vakalewena e veiyabaki ena kompiuta (online) na 'Annual Information Statement', na itukutuku ni veika era cakava kei na sala era vakayagataka kina na nodra ilavo ena yabaki sa sivi.

Na isoqosoqo veivukei me dau muria e ono Yavutu ni Veiqaravi (Governance Standards) e vakaraitaka na sala me cicivaki kina na isoqosoqo. Na isoqosoqo veivukei e veiqaravi se vakau ilavo I vanuatani me muria tale e va na ivakarau, e kilai me me External Conduct Standards.

E bibi mera kila ra qai muria na ivakarau qo na isoqosoqo veivukei, ni uqeta na yalodinakei na cakacaka vakasavasava ena ituvatuva ni isoqosoqo veivukei.